

Weichbild magdeburski w układzie śląsko-małopolskim.**Wersja sandomierska**

Rękopis Biblioteki Kórnickiej sygn. 801, k. 166v–168r

Edycja krytyczna: Maciej Mikuła

Artykuł 111

[111] <de imperio quamdiu steterit a> Nunc^b dicetur quamdiu steterit Inperium potencialiter absque permutacione usque Greciam a tempore Darii Secundi, aut ultimi, quem rex Allexander maximis ac sediciosus devicit bellis. Tunc transmutatum fuit inperium a Babilonia et stetit in Constantinopolim [s] usque ad illud tempus, quod [s] se Roma de Inperio intromisit, et potencialiter obtinuit usque ad presens tempus ex parte beati Petri, qui caput est Cristianitatis. Cum Inperium Romanum fuisset verum, ibi stetit, ut patet in premissis. Tunc Christiani absque [k. 167r] iure^c fuerint^c, idcirco quivis pro sua in terris faciebat voluntate, aut quid facere poterat aut perficere, et hoc absque querela permansit et per iudicium inultum, quia nullum fuit ius, ubi quis iudicium consequi posset, et hac usque ad illud tempus perseveravit, quod Roma de inperio intromisit. Et ipsi ibi venerunt et iusticiam consecuti fuerunt, et ibi exhibuerunt manus, unde manupacem optinuimus usque in presens. Tunc Romani convenerunt et decreverunt deliberando, quomodo regna sibi subiugare possent. Et omnes unanimi consensu et pari consilio concordaverunt, quod edificarent castra in terris, unde terras sibi subiugare possent. Et cum hoc fecissent, tunc arbitrati sunt, quomodo castra confortarent, ut ipsis esset in iuvamen. Et illos acceperunt, qui nomen militare habuerunt, et eos super castra locaverunt cum tali iure, ut hucusque ius castrense tenet in castrensi feodo. Et tunc deliberaverunt, qualis statuta iuris terris constituere vellent, et terris tale ius constituerunt, quale ad[h]uc terra Saxonie protestatur. [^d] Nunc audire et intelligere potestis principibus ac baronibus, et aliis omnibus, qui nomen militare digne sortiuntur, quomodo ipsi cum Romanis sint arbitrati, quod scire vellent, quo iure Inperium deberet permanere. Et statuerint regi ius cum consilio, quod ipse sedem regiam Rome regere debeat ex parte beati Petri cum gladio [k. 167v] temporalis, unde ad[h]uc advocatus Romanus appellatur. Idcirco vitam demereri non potest, nec in suo honore debilitatis, nisi tribus de causis, que patebunt in sequentibus. Quorum primum est, si Romanam sedem destruere vellet. Secundum est, si contra fidem faceret Catholicam. Tercium est, si legitimam sine criminali causa dimitteret uxorem. Quorum horum trium, de iure convictus fuerit, quod absit, extunc deberet iudicari, caput sibi deberet amputari cum aureo dolabro, <ora secius e> propterea quia ipse est rector gladii temporalis, cum quo habet iudicare omnes hos, qui noxam fecerint, aut qui caput demerentur. Et insuper omnibus conmisit, qui iudicis nomine censurentur, cum eo protegere viduas et pupillos, et domos Dei, et omnes iniurias humiliare et iusticias confortare. Insuper iudicium commisit omnibus iudicibus temporalibus, sive secularibus, cum eo iudicare super omnes hos, qui in maleficiis deprehensi fuerint in facto manifesto, ad iudicium deducti et convicti fuerint, ut ius dictaverit. Ibi omnes iudices soli iudicare debent, vel preco ipsorum loco. Eodem modo ut iudices habent

temporalem gladium a rege. Eodem modo sacerdotes spiritualem gladium habent ab Apostolico. Nunc attendatis, quis inperatorem iudicare debeat, si ex hiis tribus premissis in aliquo convictus fuerit. Hoc facere debet Sacri Iperii Renensis palatinus, qui imperatori ac Inperio ex arbitrio positus fuerat. Similimodo, ut palatinus inperatorem debet iudicare, eodem modo iudicet burgravius marchionem [k. 168r] pro suo excessu, et scultetus burgravium.

^a ręką komentatora; ^b ozdobny inicjał wysokości dwóch wersów; ^c ozdobny inicjał; ^d znak nowej sekcji; ^e nadpisane ręką komentatora

[hasła: Grecja, Dariusz II, Konstantynopol, Aleksander Wielki, cesarstwo, św. Piotr, Cesarstwo Rzymskie, chrześcijaństwo, Chrześcijanin, sąd, Rzym, rzymianin, zamek, zgoda, rada, prawo, Saksonia, Konstantyn Wielki, Karol Wielki, książę, baron, miecz, katolik, wdowa, sprawiedliwość, gorący uczynek, palatyn reński, marchia, burgrabia, sołtys, cesarz, lenno]